

Meer dan 27% van de Spaanse bevolking kent een risico op armoede of sociale uitsluiting

Nieuw rapport met gegevens van 'European watchdog cites 2013', gaande over de ergste periode van de crisis

Bijna 13 miljoen mensen leven met risico op armoede of sociale uitsluiting in Spanje - 27,3 procent van de bevolking, of bijna één op de drie mensen - volgens een onderzoek dat is vrijgegeven op dinsdag, door de European Anti-Poverty Network (EAPN), een coalitie van NGO's, basisgroepen en Europese organisaties.

De Spaanse cijfers die de sociale werkelijkheid in 2013 weergeven, maken deel uit van een rapport over de evolutie van sociale kwetsbaarheid tussen 2009 en 2013, de slechtste jaren van de economische crisis. Het onderzoek is gebaseerd op officiële cijfers die zijn vrijgegeven door het Spaanse INE als statistisch bureau en andere organisaties.

De 'Arope' (= cijfer voor risico op armoede en/of uitsluiting) is een Europese indicator die is uitgegroeid tot een referentie voor het meten van armoede in een samenleving.

Over de periode die onder de loep is genomen, groeide dit percentage 2,6 punten, wat betekent dat 1,3 miljoen mensen zijn toetreden tot de gelederen van de behoeftigen in die tijd. De groei was groter tussen 2009 en 2012 als gevolg van de golf van ontslagen op de Spaanse arbeidsmarkt.

Tussen 2012 en 2013 was het groeitempo slechts 0,1 procent, maar het rapport waarschuwt ervoor dat deze schijnbare stabilisatie 'geen goed nieuws is, zoals het lijkt.' In plaats daarvan is dit het resultaat van een statistisch effect waarbij het meten van armoede en het totale inkomen afneemt, gebaseerd op het feit dat de relatieve en geen absolute armoede wordt gemeten.

De armoedegrens wordt bepaald door een vergelijking van de inkomens van de mensen in een samenleving. Arme mensen zijn degenen die minder dan 60 procent hebben van de nationaal mediaan voor de inkomens. Als er een algemene neerwaartse trend is in inkomen - zoals in Spanje het geval is geweest in de afgelopen jaren - daalt de drempel voor armen ook overwegend.

Dit, samen met het feit dat veel immigranten in precare situaties terug naar hun oorspronkelijke verblijfplaats zijn gegaan, geeft aan waarom de waarde voor materiële armoede stabiel is gebleven (ongeveer 20 procent van de bevolking) tussen 2009 en 2013.

Auteurs van het rapport melden dat bijvoorbeeld gepensioneerden gezien hun pensioen nagenoeg hetzelfde inkomen hebben gehouden voor deze jaren, maar dat volgens nog niet officieel bekende gegevens hun relatieve armoede is verminderd met 11 procent omdat iedereen om hen heen minder is gaan verdienen.

Uitgesplitst naar leeftijd geeft het 'onder-16-segment' de hoogste kans op armoede, met een percentage van 26,7 procent, meer dan zes punten boven het gemiddelde van de bevolking. Dit is grotendeels te wijten aan 'de grotere kwetsbaarheid van een-oudergezinnen en hun huishoudens'.

De studie toont ook aan hoe het hebben van een baan niet per se een garantie is om sociale kwetsbaarheid te voorkomen. In 2013 was het voor 11,7 procent van de werknemers zodanig dat ze in armoede leven. Dit kan ook een gevolg van de groei van de part-time banen zijn, zo wordt in het rapport opgemerkt.

Het 'Arope'-cijfer probeert verder te gaan dan de strikte armoedemeting en houdt ook rekening met twee bijkomende factoren: ernstige materiële deprivatie en lage intensiteit van de werkgelegenheid.

Beide aspecten toonden duidelijk aan dat er sprake is van een toename in de periode 2009-2013. Ernstige materiële deprivatie, gemeten via een combinatie van factoren, zoals het niet kunnen voldoen aan onverwachte betalingen of te laat zijn met de huur, groeide van 4,5 procent tot 6,2 procent. Ook geldt voor 67 procent van de bevolking dat er problemen zijn waardoor ze ruim voor het einde van de maand geen geld meer hebben.

Het derde element betreft mensen in huishoudens waarvan geen enkel lid werkt, of waarbij het werk zich in een precare situatie bevindt. In 2013 is het percentage mensen in deze situatie gegroeid naar 15,7 procent, meer dan twee keer het cijfer voor 2009.

Het rapport waarschuwt ook voor een verandering in de manier waarop de INE als statistische bureau zijn gegevens verzamelt. Als de 2004-criteria zouden worden toegepast op 2013, zou de Arope-index een hele punt hoger zijn, wat betekent dat 28,4 procent van de bevolking een risico op armoede en sociale uitsluiting zou hebben, in plaats van 27,3 procent.

Een enorme kloof tussen de regio's

Het rapport van het European Anti-Poverty Network weerspiegelt enorme verschillen tussen de Spaanse regio's - maar liefst 25 procentpunten op de Arope-index.

In het algemeen volgt deze ongelijke verdeling van de armoede een noord-zuid lijn. De noordelijke regio's van Navarra, Baskenland en Aragón hebben indices onder de 20, terwijl die voor de Canarische Eilanden, Extremadura, Castilla-La Mancha en Andalusië tussen 35 en 39 procent liggen.

Het 'record' is in handen van de exclave stad Ceuta, in het noorden van Afrika, waar 47 procent van de bewoners een risico op armoede of sociale uitsluiting lopen.